

Nr 94.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa investeringar i postverkets fond för budgetåret 1947 48 m. m.; given Stockholms slott den 14 februari 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, frågor om vissa investeringar i postverkets fond för budgetåret 1947/48 m. m. samt anför därvid följande.

1. Inköp av tomt i Ulvsunda i Stockholm.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1939 års statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 4, punkten 6) framlagda förslag anvisade 1939 års riksdag 260 000 kronor till inköp för postverkets räkning av ett tomtområde om sammanlagt 13 000 m² i kvarteret Induktorn i Ulvsunda. Å detta tomtområde har sedermera uppförts verkstads- och förrådsbyggnader, vilka tagits i bruk under senare delen av år 1943. Inom desamma äro för närvarande förlagda post-

verkets tryckeri med bokbinderi, verkets mekaniska verkstad, bilverkstad samt persedelförråd.

I skrivelse den 25 september 1946 meddelar *generalpoststyrelsen*, att, ehuru de nämnda företagen endast en relativt kort tid varit förlagda till de nya lokalerna i förråds- och verkstadsbyggnaderna, en besvärande utrymmesbrist redan hade givit sig till känna. För att avhjälpa denna hade generalpoststyrelsen tid efter annan sett sig nödsakad att i ganska betydande omfattning för vart och ett av företagen förhyra lagerutrymmen och liknande lokaler på andra platser, ofta på stort avstånd från vederbörande företag och på relativt oförmånliga villkor.

Orsaken till denna oförmånliga utveckling av lokalförhållandena vid Ulvsundaanläggningen torde, fortsätter styrelsen, delvis kunna sökas i det förhållandet, att postverket nödgats avstå en betydande del — närmare 2 000 m² — av det ursprungligen för den tilltänkta bebyggelsen avsedda tomtområdet för att åt ägaren av grannfastigheten, flygtekniska försöksanstalten, bereda möjlighet att där uppföra en vindtunnel. I första hand torde dock utrymmesbristen vara att tillskriva den ständigt stegrade poströrelsen, vilken medfört ökad verksamhet såväl inom de industriella företagen som vid förråden. Styrelsen hade undersökt möjligheterna av att genom en tillbyggnad till de nuvarande byggnaderna sörja för att tillräckliga utrymmen ställdes till företagens förfogande. Det hade emellertid visat sig, att möjligheter för en sådan lösning icke förefunnes inom det nuvarande tomtområdet. Där emot skulle en utmärkt lösning av lokalfrågan erhållas, därest den omedelbart norr om postverkets fastighet belägna tomt nr 19 om cirka 4 700 m² kunde förvärfvas för postverkets räkning och en nybyggnad uppföras å densamma. Ifrågavarande tomtområde, som ägdes av Stockholms stad, hade ett djup av 105 m och en bredd av 45 m. Å området funnes för närvarande endast en äldre byggnad, vari Stockholms elektricitetsverk disponerade vissa förrådsutrymmen. Generalpoststyrelsen hade inlett förhandlingar med Stockholms stad angående områdets förvärvande för postverkets räkning, vilka förhandlingar lett till att stadens vederbörande myndigheter under hand förklarar sig villiga att till statsverket överlåta området i fråga mot en ersättning av högst 300 000 kronor, motsvarande cirka 63 kronor per m². Det begärda priset ställde sig högre än vad som i allmänhet begärdes för tomter inom detta område. Orsaken härtill vore att Stockholms stads kostnader för iordningställande av den tomt, å vilken staden planerat att anordna nya förrådsutrymmen för elektricitetsverket, vore förhållandevis höga och att staden ansåge sig bära erhålla täckning för de merkostnader, flyttningen av elektricitetsverkets förråd på grund härav medförde.

I skrivelse den 11 februari 1947 meddelar *generalpoststyrelsen*, att förhandlingarna med Stockholms stad om inköp av ifrågavarande tomt nu slutförts, och att preliminärt avtal slutits. Det hade därvid visat sig, att någon minskning av det tidigare diskuterade priset, 300 000 kronor, icke kunnat uppnås. Av nämnda summa belöpte 125 000 kronor på själva tomten,

medan återstoden utgjorde bidrag till de kostnader, som staden iklätt sig för att iordningställa nytt markområde åt Stockholms elektricitetsverk.

I det ingångna avtalet, som vore beroende av såväl Kungl. Maj:ts som stadsfullmäktiges i Stockholm godkännande, vore, anför styrelsen vidare, tillträdesdagen fastställd till den 1 april 1949. Medel för köpeskillings gäldande erfordrades först för budgetåret 1948/49. Emellertid fordrade säljaren, att beslut om köpet skulle vara fattat före den 1 juli 1947. Av denna anledning torde frågan om godkännande av tomtköpet från statens sida böra prövas av 1947 års riksdag.

Generalpoststyrelsen hemställer om godkännande av styrelsens förslag om inköp av ifrågavarande tomtområde.

Numera äro postverkets tryckeri och bokbinderi, mekaniska verkstad, bilverkstad och persedelförråd inrymda i för ändamålet uppförda byggnader på ett postverket tillhörigt tomtområde inom kvarteret Induktorn i Ulvsunda. Ifrågavarande byggnader togos i bruk i slutet av år 1943. *Departement
chefen.*

Den ständiga stegringen av poströrelsen har medfört behov av ökade lokalutrymmen såväl för de industriella företagen som för förråden. Generalpoststyrelsen har därför träffat en på Kungl. Maj:ts godkännande före den 1 juli 1947 beroende överenskommelse om inköp av den Stockholms stad tillhöriga tomten nr 19 i kvarteret Induktorn, vilken tomt omfattar cirka 4 700 m² och är belägen omedelbart norr om postverkets nuvarande markområde i Ulvsunda. Köpeskillingen för tomtmarken har överenskommit till 125 000 kronor, men därtill kommer ett belopp av 175 000 kronor såsom bidrag till kostnaden för iordningställande av ny tomt för Stockholms elektricitetsverk, som nu disponerar den för inköp avsedda marken.

Jag har insett att erinra mot det pris, som enligt överenskommelsen skall erläggas för tomtmarken. Med hänsyn till omständigheterna i det föreliggande fallet torde den träffade överenskommelsen böra godtagas även i vad avser utgivande av ersättning till Stockholms stad för kostnaden för iordningställande av ny tomt i stället för den som föreslagits skola överlåtas till postverket. Ehuru medelsanvisning för genomförande av förvärvet icke erfordras förrän för budgetåret 1948/49 torde — med hänsyn till att överenskommelsen måste godkännas före den 1 juli 1947 för att bli bindande — riksdagens medgivande redan nu böra inhämtas att ifrågavarande tomt må förvärfvas för postverkets räkning mot en ersättning av 300 000 kronor. Frågan om anvisande av anslag för ändamålet torde efter förslag av generalpoststyrelsen få anmälas i 1948 års statsverksproposition.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att tomten nr 19 i kvarteret Induktorn å Ulvsunda industriområde i Stockholm må förvärfvas för postverkets räkning mot en ersättning av 300 000 kronor.

2. Inköp av tomt i Luleå m. m.

Genom beslut den 27 september 1946 biföll Kungl. Maj:t en av generalpoststyrelsen gjord framställning om att få inköpa tomterna nr 3, 4 och 5

i kvarteret Råttan i Luleå samt bemyndigade styrelsen att för ändamålet taga i anspråk 125 000 kronor av anslaget till inköp för postverkets räkning av fastigheter. Tomterna ha tillträtts av postverket den 1 oktober 1946.

I sin skrivelse den 11 februari 1947 erinrar *generalpoststyrelsen* inledningsvis om att inköpet av nu angiven tomtmark hade betingats av nödvändigheten att inom en tämligen nära framtid genom uppförande av ett nytt posthus i Luleå bereda postkontoret därstädes de utökade och förbättrade lokaler, varav stort behov redan nu föreläge och som väntades bli ännu mer nödvändiga vid den fortsatta utveckling av Luleå stad, som nu kunde emotses.

För att kunna realisera planerna på ett nytt posthus i Luleå borde, fortsätter styrelsen, jämväl tomten nr 7 i kvarteret Råttan förvärvas, varjämte visst byte av mark emellan postverket och Luleå stad borde äga rum. Styrelsen hade därför med ägaren av tomten nr 7 träffat ett på statsmakternas godkännande beroende köpekontrakt om förvärv av tomten i fråga för en köpeskilling av 200 000 kronor. Då arealen av tomten utgjorde 983,6 m², motsvarade priset ett belopp av 203 kronor 33 öre per m². Även om detta pris finge anses högt, torde dock böra beaktas dels tomtens goda läge utmed Storgatan i stadens centrum, dels den omständigheten, att den nuvarande ägaren såvitt *generalpoststyrelsen* hade sig bekant från andra spekulanter haft anbud å tomten till pris, som icke understeg det nu avtalade.

Genom byte med staden vore vidare avsett, anför styrelsen vidare, att postverket skulle förvärva tomten nr 6 i samma kvarter (omfattande 355,8 m²), mot att till staden överlämnades de delar om tillsammans 352,5 m² av tomterna nr 3, 4 och 5, vilka vore avsedda som gatumark. Enligt av stadsfullmäktige i Luleå redan godkänd uppgörelse, skulle någon mellanavgift vid bytet icke å någondera sidan erläggas.

Utöver det nu anförda lämnar *generalpoststyrelsen* följande upplysningar angående det för posthuset avsedda tomtområdet.

Genom de nu föreslagna transaktionerna skulle postverkets blivande tomtområde komma att omfatta cirka 2 834 m² i rektangulär form utefter Storgatan, Kungsgatan och Skeppsbrogatan. Det torde här även böra meddelas, att en mindre justering av tomtområdets utsträckning, föranledd av ny tomtindelning av kvarteret, erfordras genom förvärv av en till tomten nr 7 gränsande smal kil av granntomten. Å andra sidan skall av postverkets tomt nr 3 avstås en ungefärligen lika stor kil till den mot denna tomt gränsande granntomten. Förhandlingar med granntomternas respektive ägare i denna sak äro ännu icke slutförda. Det synes icke uteslutet, att ett expropriationsförfarande måste komma till stånd för förvärv av den förstnämnda tomtkilen, för att tomtkostnaden skall kunna hållas inom rimliga gränser. Något större anslagskrav torde emellertid icke behöva ifrågakomma, och *generalpoststyrelsen* utgår från att medel för ändamålet skola kunna disponeras av anslaget till inköp av fastigheter.

Enligt det föreliggande köpekontraktet skulle tomten nr 7 i kvarteret Råttan av postverket tillträdas den 1 oktober 1947. Då det syntes nödvändigt att för tryggandet av postkontorets i Luleå framtida lokalbehov anskaffa den erforderliga ytterligare tomtmarken, hemställer *generalpoststyrelsen*, att

Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen dels att för förvärv för postverkets räkning av tomten nr 7 i kvarteret Råttan i Luleå för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor, dels ock att godkänna av styrelsen angivet byte av viss tomtmark med Luleå stad.

Postkontoret i Luleå torde inom en snar framtid behöva utökade lokaler. Dep
chefen. Mark för uppförande av en nybyggnad för postverket synes böra förvärvas redan nu. Jag finner mig därför böra tillstyrka generalpoststyrelsens förslag om inköp av tomten nr 7 i kvarteret Råttan i staden, inom vilket kvarter postverket redan äger tomterna nr 3, 4 och 5. Köpeskillingen, 200 000 kronor, motsvarar ett pris av något mera än 203 kronor per m² och överstiger avsevärt det pris som tidigare av postverket erlagts för annan mark i samma kvarter. Den föreliggande överenskommelsen har, enligt vad jag inhämtat från generalpoststyrelsen, träffats efter långvariga förhandlingar. Med hänsyn härtill och då ett expropriationsförfarande icke synes kunna ifrågakomma anser jag mig böra tillstyrka styrelsens förslag.

Jag tillstyrker även, att vissa till gatumark avsedda delar av de staten tillhöriga tomterna nr 3, 4 och 5 må bytas mot tomten nr 6 i samma kvarter, vilken tomt nu tillhör staden. Någon kontantersättning skall icke erläggas å någondera sidan. Riksdagens medgivande till ifrågavarande markbyte torde böra inhämtas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Inköp av tomt i Luleå å kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder, postverket, för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av kronor 200 000;

dels ock medgiva, att markbyte mellan postverket och Luleå stad må komma till stånd i enlighet med vad jag i det föregående förordat.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.